

Sagsbeh.: Mette Søndergaard
Dir. tf.:
E-mail: MESG@domstolsstyrelsen.dk
J.nr.: 2014-8110-0005-11
Dato: 28. oktober 2014

Sikkerhed i retsbygninger

På finansloven for 2007 blev der indgået en aftale om at øge sikkerheden ved domstolene blandt andet ved ansættelse af vagtpersonale i retsbygningerne (1 årsværk pr. ret).

Med domstolsreformen blev der tillige tilvejebragt midler til at etablere separate vidne- og venterum ved såvel byretterne som ved landsretterne, således at vidner for sagens forskellige parter ikke skal opholde sig i samme lokale.

Disse tiltag har forbedret sikkerheden ved domstolene væsentligt.

Det har imidlertid gennem de seneste år vist sig, at der er behov for at gøre endnu mere for at forhøje sikkerheden i retsbygningerne. Emnet har været drøftet gentagne gange i DHA (Domstolenes Hovedsamarbejdsudvalg), og overordnet har drøftelserne handlet om balancen mellem tryghed for retternes ansatte og brugere og det forhold, at domstolene skal fremstå åbne og tilgængelige. En balance, som det nu er naturligt at genoverveje i forbindelse med den tragiske hændelse i fogedretten i København den 16. september 2014, hvor to personer blev skudt.

På baggrund af drøftelser med retterne er det Domstolsstyrelsens vurdering, at der for generelt at sikre den almindelige ro og orden i retsbygningerne samt for bedst muligt at kunne sikre vidner, tilhørere, publikum og medarbejdere er behov for yderligere sikkerhedsmæssige tiltag i retsbygningerne. En lang række mulige tiltag har været drøftet og er blevet prioriteret af såvel retspræsidenterne som personaleorganisationerne ved Danmarks Domstole. De højest prioriterede tiltag gennemgås nærmere nedenfor.

Initiativerne vil medføre, at sikkerheden i retsbygningerne højnes betragteligt, men at åbenheden ved de danske domstole bevares i et vist omfang.

Etablering af en sikkerhedsorganisation

Der er behov for at etablere en sikkerhedsorganisation, som har det overordnede ansvar for sikkerheden ved de danske domstole.

Sikkerhedsorganisationen skal være forankret centralt i Domstolsstyrelsen og skal bestå af medarbejdere i både styrelsen og lokalt ved retterne. De sikkerhedsansvarlige/sikkerhedsmedarbejderne skal kunne rådgive om spørgsmål vedrørende sikkerhed, herunder udarbejdelse af centrale og ensartede retningslinjer om for eksempel krisehåndtering, visitation m.v.

Etablering og drift af en sådan organisation, herunder understøttelse af sikkerhedsarbejdet generelt i Domstolsstyrelsen, forventes at medføre et behov for tilførsel af yderligere 1-2 årsværk til Domstolsstyrelsen.

Permanent sikkerhedskontrol

Der er enighed om blandt de fleste retter, at der bør etableres en permanent sikkerhedskontrol ved indgangen(e) til retsbygningerne for at imødekomme behovet for tryghed i forbindelse med afvikling af retssager og øvrige retsmøder. Permanent sikkerhedskontrol fordrer yderligere vagter, bygningstiltag og uddannelse. Disse punkter vil blive gennemgået nedenfor.

Vagter

Hvis der indføres permanent sikkerhedskontrol, er der behov for yderligere vagter.

Det er et flertals vurdering, at alle opgaver vedrørende sikkerhed, bevogtning og visitation i retsbygningerne bedst og mest effektivt varetages af politiet, og at politiet bør tilføres de nødvendige ressourcer for at kunne løfte opgaven.

I det omfang opgaven ikke kan løftes af politiet, er det domstolenes vurdering, at det bedste alternativ er, at der indgås aftale med et privat vagtværn om sikkerhedsopgaven. Politiet forventes som hidtil at varetage sikkerheden ved højrisikosager (rockere, banderelaterede mv.) Ved at anvende private vagter sikres det, at opgaven løses professionelt, at iværksættelse ikke forsinkes af manglende uddannelse, og at bemanningen er fleksibel og kan justeres efter antallet og karakteren af sagerne.

Som en tredje model kan der ansættes et antal vagter ved hver ret til at varetage opgaven. Disse vagter skal gennemgå et kursus i visitation og sikkerhed. Domstolsstyrelsen skønner, at der er behov for 110 vagter på landsplan til varetagelse af visitationsopgaven ved hovedtingstederne.

Der vil formentlig - afhængig af rettens størrelse og antallet af indgange til retsbygningen - være behov for minimum tre vagter ad gangen, når der gennemføres sikkerhedskontrol, herunder visitation. Der skal således stå en vagt ved metaldetektoren/scanneren og være en vagt af hvert køn til rådighed til at foretage kropsvistation og undersøge tasker og øvrige medbragte effekter.

Bygningstiltag

Der er behov for,

- at der anskaffes *metaldetektorkarme* og *håndscannere* til alle retter, som ikke i forvejen har dette udstyr.
- at retssale og mødelokaler i alle retsbygninger udstyres med *alarmknapper*.
- at alle retsbygninger udstyres med *videoovervågning af gangarealer* i ydre zone samt ved indgange og udgange.
- at der i de retsbygninger, hvor der er problemer med mobildækning, installeres *DAS-anlæg* og *SINE-netværk*.

Uddannelse

Alt personale ved retterne bør modtage undervisning i konflikthåndtering og i håndtering af psykisk syge personer. Herudover skal vagtpersonalet gennemgå en uddannelse i sikkerhed og visitation.

I det omfang, visitation m.v. varetages af politiet eller et privat vagtværn, reduceres udgifterne til uddannelse.

Særligt om afdelingskontorer og bitingsteder

Der er ikke grundlag for at antage, at risikobilledet er væsentligt anderledes i sager, der afholdes på bitingsteder eller afdelingskontorer, end i sager, der afholdes ved rettens hovedtingsted. Det er derfor Domstolsstyrelsens vurdering, at der bør etableres samme sikkerhedsniveau ved de lokale afdelingskontorer og bitingsteder som ved hovedtingsstederne.

Permanent sikkerhedskontrol ved bitingssteder og afdelingskontorer fordrer yderligere vagter, bygningstiltag og uddannelse, jf. ovenfor.

Domstolsstyrelsen skønner, at der er behov for i alt yderligere 38 vagter ved by- og landsretternes afdelingskontorer og bitingssteder.

Som alternativ til øget sikkerhed ved byretternes bitingssteder og afdelingskontorer kan det overvejes at tilpasse typen af sager, som afholdes disse steder .

Fogedsager/forkyndelser

Der er behov for, at alle udkørende fogeder og stævningsmænd udstyres med en mobil alarmknap, så de let kan tilkalde hjælp i tilspidsede situationer.

Domstolsstyrelsen skønner, at der er behov for indkøb af 111 mobile alarmknapper. Hertil kommer udgifter til abonnement hos et privat vagtselskab på 3.000,00 kr. pr. måned pr. ret. Alternativt kan det overvejes, om der kan indgås aftale med politiet om, at alarmer går direkte til den lokale politistation, sådan som det allerede er tilfældet visse steder i landet

Det er ydermere Domstolsstyrelsens vurdering, at det vil højne sikkerheden i forbindelse med udkørende fogedforretninger, såfremt politiet deltager i større omfang end i dag.

Risikovurdering

Der er behov for, at der etableres en teknisk løsning i tilknytning til domstolens sagsbehandlingssystemer, som kan anvendes til registrering af løbende risikovurderinger af sagerne, herunder opsamling af relevante erfaringer fra tidligere retsmøder og eventuelt fra andre myndigheders behandling af sagerne.

Særligt vedrørende Grønland og Færøerne

Da særlige forhold gør sig gældende på Færøerne såvel som i Grønland, er Domstolsstyrelsen i særskilt dialog med disse retter om behovet for sikkerhedstiltag. Det bemærkes i den sammenhæng, at det er almindeligt forekommende i Grønland, at husstandene er i besiddelse af skydevåben, hvilket taler for, at de sikkerhedsmæssige tiltag her bør overvejes nøje.

Domstolsstyrelsen skønner umiddelbart, at der er behov for etablering af diverse sikkerhedsmæssige tiltag både i Grønland og på Færøerne, herunder etablering af videoovervågning, installering af alarmknapper, anskaffelse af mobile alarmknapper samt undervisning af personalet.

Øvrige initiativer

Ud over ovennævnte forventer Domstolsstyrelsen også at igangsætte flere andre initiativer. Disse initiativer er ikke uddybet nærmere i nærværende notat, da de ikke skønnes at kræve ekstra tilførsel af ressourcer. Det drejer sig blandt andet om bedre informationsudveksling med andre myndigheder og styrkelse af beredskabsplaner m.v.

Derudover vil Domstolsstyrelsen kontakte KL med en henstilling om, at sikkerhedsniveauet i forbindelse med møder i Børn og Unge Udvalg om tvangsfjernelse af børn overvejes.

Økonomisk oversigt

Nedenfor gennemgås de samlede skønnede udgifter til sikkerhedstiltag. Beløbene gælder for alle retter inklusive afdelingskontorer og bitingssteder, og Grønland og Færøerne, medmindre andet er anført.

Engangsudgifter

Domstolsstyrelsen har skønnet ombygningsudgifterne i forbindelse med permanent adgangskontrol til at udgøre ca. kr. 9,5 mio. kr.

Endvidere skønnes omkostninger til andre nødvendige bygningstiltag, herunder alarmknapper, mobile alarmknapper, videoovervågning i gangarealer i ydre zone samt optimering af mobildækning til i alt at udgøre ca. 19 mio. kr.

Herudover skønnes udgifter til uddannelse i blandt andet konflikthåndtering m.v. at udgøre ca. 19 mio. kr.

Udgifterne til etablering af en teknisk løsning til brug for registrering af løbende risikovurderinger af sagerne, herunder opsamling af relevante erfaringer fra tidligere retsmøder, skønnes at udgøre ca. 1,6 mio. kr.

Løbende udgifter

Ved anvendelse af et privat vagtværn skønnes den årlige driftsudgift at udgøre ca. 108 mio. kr. Heraf udgør udgifterne til landsretternes bitingsteder ca. 13 mio. kr. og udgifterne til byretternes afdelingskontorer/bitingsteder ca. 14,5 mio. kr.

Ved ansættelse af vagter skønnes de årlige lønudgifter at udgøre ca. 50 mio. kr. Heraf udgør udgifterne ved landsrettens bitingsteder ca. 7,2 mio. kr. og udgifterne ved byrettens afdelingskontorer/bitingsteder ca. 8 mio. kr.

Det skønnes, at der årligt skal afsættes ca. 0,5 mio. kr. til uddannelse af nye medarbejdere.

Der skal indregnes udgifter til abonnement hos en privat vagtcentral, som kan reagere ved kald fra mobile alarmknapper, hvilket skønnes at udgøre ca. 1 mio. kr. årligt. Hertil kommer udgifter til abonnement i forbindelse med forbedret mobildækning, hvilket skønnes at udgøre kr. 1,1 mio. kr.

Herudover skal årligt indregnes kr. 0,5-1 mio. kr. svarende til 1-2 årsværk til etablering af en sikkerhedsorganisation.

Interne statslige renteudgifter vil samlet udgøre ca. 1,9 mio. kr., ligesom der er et forventet træk på lånerammen på ca. 15,5 mio. kr. fra januar 2016.

Engangsudgifter (udgiftsbaseret)								
	Samlet udgift	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Udgifter til hovedtingssteder								
I alt	34.786.500,00	180.000,00	13.122.525,00	19.018.000,00	0,00	1.508.000,00	1.508.000,00	0,00
Udgifter ved Bitingsteder, Landsretterne								
I alt	3.921.650,00	0,00	3.905.650,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Udgifter ved Afdelingskontor og Bitingsteder, Byretterne								
I alt	6.390.575,00	0,00	6.342.575,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Udgifter retterne på Færøerne og Grønland								
I alt	2.100.000,00	0,00	2.100.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Udgifter til teknisk løsning								
I alt	1.600.000,00	0,00	1.600.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Udgifter i alt	48.798.725,00	180.000,00	27.070.750,00	19.018.000,00	0,00	1.508.000,00	1.508.000,00	0,00

Engangsudgifter (omkostningsbaseret)								
	Samlet udgift	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Udgifter til hovedtingssteder								
I alt	36.399.525,00	180.000,00	13.129.525,00	12.330.000,00	2.068.000,00	3.488.000,00	3.400.000,00	0,00
Udgifter ved Bitingsteder, Landsretterne								
I alt	4.685.650,00	0,00	2.081.650,00	564.000,00	540.000,00	516.000,00	492.000,00	0,00
Udgifter ved Afdelingskontor og Bitingsteder, Byretterne								
I alt	6.774.575,00	0,00	3.606.575,00	846.000,00	810.000,00	774.000,00	738.000,00	0,00
Udgifter retterne på Færøerne og Grønland								
I alt	2.316.000,00	0,00	732.000,00	423.000,00	405.000,00	387.000,00	369.000,00	0,00
Udgifter til teknisk løsning								
I alt	1.640.000,00	0,00	1.220.000,00	215.000,00	205.000,00	0,00	0,00	0,00
Udgifter i alt	51.815.750,00	180.000,00	20.769.750,00	14.378.000,00	4.028.000,00	5.165.000,00	4.999.000,00	1.804.000,00

Løbende driftsudgifter - Egne vagter		
Udgifter til Hovedtingsteder		
I alt		46.608.000,00
Udgifter ved Bitingsteder, Landsretterne		
I alt		7.200.000,00
Udgifter ved Afdelingskontor og Bitingsteder, Byretterne		
I alt		8.000.000,00
Udgifter Domstolsstyrelsen		
I alt		1.000.000,00
Udgifter i alt		62.808.000,00

Løbende driftsudgifter - Privat vagtværn*		
Udgifter til Hovedtingsteder		
I alt		88.036.750,00
Udgifter ved Bitingsteder, Landsretterne		
I alt		13.979.250,00
Udgifter ved Afdelingskontor og Bitingsteder, Byretterne		
I alt		15.532.500,00
Udgifter Domstolsstyrelsen		
I alt		1.000.000,00
Udgifter i alt		118.548.500,00

*Ved valg af privat vagtværn kan fratrækkes i alt 785.750,00 kr. fra engangsudgifterne, idet der da ikke skal bruges omkostninger på uddannelse af vagter.